

MAGYAR VIDÉK.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ

ÉS

TÁRSADALMI KÖZLÖNY.

Megjelenik: minden Szombaton.

Előfizetési feltételek:

Egy évre 4 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egy szám ára 10 kr.

A lap kiadóhivatala Nobel Armin könyvkereskedésében van, hvá az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czimezendő.

Hirdetések

négyszet centiméternyi tér szerint számíthatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centiméterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.

Nyit két pertsoronként 10 krral számítatják.

Az új fogyasztási adók.

Lapunk körén kívül esvén minden, a mi politika, nem közölhetjük egész terjedelmében azon tartalmas, szakszerű beszédet, melyet országgyűlési képviselőnk Ráth Károly ur mult hó 22-én a cukor-, kávé- és sör adójavaslat tárgyában a képviselőházban tartott. Mindamellett nem tagadhatjuk meg t. olvasóinktól a nagy figyelmet keltett beszéd legalább azon részének kivonatos közlését, mely a kérdést egész új oldalról világítja meg, és maradó becüt adatokkal tünteti fel a vám és fogyasztási terület közösségében rejlő óriási károsodásunkat. Rámutatva ezen sötét háttérre, pénzügyi mizeriánk azon pusztító kutforrására, nem fogunk segíteni a bajon — ugymond a képviselő úr — ha mintegy bagatell-eljárást akarunk alkalmazni ott, hol a legfontosabb problémák forognak szóban, vagy ha a megszámálhatlan milliókra rugó károsodásokat pótolni akarjuk az által, hogy pénzügyört állítunk minden valamire való szátoesbolt elé és passzust adunk minden 5 kr. kávé mellé.

A „Magyarország“ többek közt kiemeli: „Ráth Károly a kérdés legfontosabb oldalairól felelő beszédében, az adatok egész sorozatával behozonyította, hogy a magyar állam fogyasztási adórendszere, úgy a mint az ma Ausztriával teljes közösségben fennáll, csak úgy lenne fenntartható, ha a fogyasztási adóvonalat felállítjuk.

Mikor az eddigi czukorfogyasztási adónak magában vére 5 millió 400,000 forintot kellene hoznia a magyar kincstárnak a magyar állami fogyasztás után, és hoz összesen 600 ezer forintot: akkor oly adóemelést indítványozni s oly adókezelést behozni, mely az osztrák czukorgyáraknak és kereskedőknek versenyére nálunk jutalmat tüz ki, a legvétkesebb könnyelműség. Az Ausztriával kötött gazdasági egyezmény hátrányait még súlyosabbá tenné e javaslat. Ráth Károly behatólag elemezte a javaslat azon veszályos következményeit, melyek a magyar kereskedelmet s városainkat — s ezekkel együtt az egész országot fognak sújtani.

Érdekesen illusztrálta, hogy a kormány által keresztül hajtott új adók s a fincz-vámok vajmi kevéssé feleltek meg azon várakozásnak, miket a Tiszakabinet azokhoz kötött. E esalódás az új fogyasztási adónál még sokkal nagyobb lenne. Ráth Károly kérhoztatja, hogy a kormány hivei nem áttalanak egy kis osztályhasznót rögtözni a kereskedők és földbirtokosok közt: holott mind a két osztályra nézve egyaránt terheket ró a javaslat s mind a kettőnek egyaránt érdekében áll, hogy a törvényhozás visszautasítsa azt.

A beszédből közöljük a következő nem politikai részt:

A mi fogyasztási adóink csekély jövedelmezőségét illeti, tökéletesen helyes a diagnosis, de már bocsánatot kérek, a receptje még jóval súlyosbitani fogja a betegséget, a helyett, hogy ha már ki nem

gyógyíthatná is teljesen, legalább enyhítést volna képes előidézni. Ezeszer el volt mondva, és mégis mindig újból rá kell utalni, hogy a baj fészke a közös fogyasztási adórendszerben és közös adóterületben rejlik, és ha a ház a kormányt felhívta, hogy gondoljon a fogyasztási adók jövedelmezőbbé tételére, esetleg az adózási rendszer módosításának útján is, bizonyára nem várt oly javaslatokat, melyek a rendszernek épségben tartásával jelentéktelen fiscalis eredmény fejében a kereskedelmi forgalom eddigi hálózatán erőszakos gátakat emelnek és ismét új esatornak vezetik ki a magyar fogyasztók zsebéből az osztrák kereskedők zsebébe azt a pénzt, mely a cukor és sörfogyasztási adó czimén az osztrák kincstárba még nem folyt.

Annak idején megkísértettük számokban is kifejezni ez utóbbi károsodást, s mindamíyosor a kormányzásokból a mi adataink megbízhatatlanoknak és túlzottaknak mondtattak. Ime most a pénzügyminiszter ur maga szolgál ebbeli adatokkal, s azoknak akkor, midőn egy fontos új adónem behozatalának basisul szolgál, teljes hitelt vagyunk kénytelenek adni. Ha a t. pénzügyminiszter ur a czukorfogyasztást Magyarországon 470,000 mázsára teszi, ennek termelési, tehát tulajdonképeni fogyasztási adójának 11 frt 55 krjával 5,428,000 frtot kellene a magyar kincstár javára jövedelmezni: a czukoradó pedig az 1881. évre, a restitutio levonásával 635,000 frttal van netto előirányozva, tehát a károsodás csak a czukoradónál most már kézzel foghatólag kerek számban 4 millió 800,000 frttal van hivatalosan feltüntetve. A mi pénzügyi helyzetünkben roppant összeg az, már magában vére két anyni, mint amit a legjobb esetben is a cukor-, kávé- és sörfogyasztás javasolt megadóztatása eredményezhet.

Itt rejlik a tarthatatlan helyzetnek egy kulcsa, melyet azonban a javaslat nemcsak hogy számba

T á r o z a.

Jankához!

Ha szeretnél engem kedves
Kis Jankám,
E világot te éretted
Od'adnám;
Oda adnám érted minden
Kincsemet,
S vele együtt ráadásul
Szívemet! *Noszlopy Tivadár.*

Feleljeni nem lehet.

Lombos fáknak árnyékában
Csattog a fülemile.
Órmtól zeng ily pompásan,
Vagy bánattal telt szive?

Fülemile bájdalára
Figyel most az ifju nép,
S nem kérdik, hogy csattogása
Bús — vidám-e? Egyre szép!

Csak vérző szívem érti őt:
Keservvel telt kis szive,
Hogy fedje a hitszegőt,
Zeng; de a sör bele.

Fájdalmadat átérezem
Kesergő kis madár,
Reménytelen az én szívem,
S mégis jobb időkre vár.

Lesz még tavasz, csak reméljük!
Lomb, virág újra fakad!
Viszonzva nincs szerelmünk?
Felejtünk s szívünk: szabad.

Kedvest s szerelmet feledek,
Viszonzá a kis madár,
Véltem én is; de hí szivnek
Szerelmében nincs határ!

Nem sikerült, hogy feledjek. —
Zöld reménnyel szívemet
Gyógyítom; mert igaz szivnek
Feleljeni nem lehet. *Kövesi V.*

Párisi képek.

1. A TÉBOLY ÉJJELÉBEN.

A mult év utolsó havában hozták hírel a párisi lapok, hogy Coedés, a zeneköltő az örültség esett áldozatul. A szánalomramoltó zenes s rokonszenves művész kitünő zenész volt, kinek elméjét az öldötetés s dicsvágy mániája burkolá örök sötétségbe.

Coedés egyike volt a párisi művészi körök legismeretesebb s legkedveltebb alakjainak. Alig van zajosabb élet, mint a miő az övé volt. Huszonöt éves koráig folyton küzdött, hogy Párisban elismerésre vergődjék, végre megunva azt, hogy a szingagatók előszobában töltötte el ifjuságát, egy operatársulat vezetését vállalta el, mely Amerikában kísérőleg meg szerencsét. Néhány évvel később újra

megjelent Párisban s újra folytató a harezot. Egyelőre csak sugó állomást nyerhetett egy operaszínházban, de csakhamar odahagyta helyét azon eltökéssel, hogy vagy győzni fog vagy meghalni. Két ízben mosolygott neki a szerencse. „Belle houbon-naise-je“ a Folies-dramatiques, és „Gironette-je“ a Fantaisie — párisiemes színházban előadott. Mindkét operette nagy tetszést aratott, de Coedés az igazgatókkal kötött eszélytelen szerződésai következtében nem nagy hasznót húzott azokból. És ekkor megtörtött bátorsága s erélye. Hogy megélhessen, kis pénzben adá ki tehetségét, vaudeville-keket s revue-keket írt, melyekkel egyik napról a másikra tengetté életét.

Senki sem gondolt azon fokozódó kétségbeesésre, melre Coedés-t elfogá, midőn társait egyenként emelkedni látta, mialatt ő egy helyen vesztegelni volt kénytelen, Utolsó műve volt a „les parfums de Paris“ zenéje, mely a Nouveautés — színházban általános tetszést aratott. Ezen zene leginkább indulók roudaana-k s tánczokból áll, azon bájos csekélységekbe, melyekben ő különösen kitünő volt. A legjobb kedvvel fejezte be művét és senki sem gyaníthatá, hogy kevéssel utána az örület éj-jelébe boruland fényes elméje.

Már az utolsó szombaton igen izgatott állapotban jelent meg a Mour cautes színházban. Ő, ki maga volt a szerénység, sértéssel illett mindenkit, büszkeséggel nyilatkozott művéről, megjelölte azon helyeket, melyeknek ismétlését a közönség kívánni fogja, sőt erélyt ő akarta a próbát vezetni, mihez joga nem volt. „Coedés jól reggelizett“ mondák a

nem veszt, hanem még fokoz egy másik államtól való példátlan pénzügyi és gazdasági függőséget az-
zal, hogy részben kiterjeszti a függőséget még a
legaprókosabb üzleti napiforgalmra is. Talán még
monstruosabbá tevék az orvület, melyet
egyéb áruforgalmi statisztikák összeállítások hiányá-
va a postagaztiska felmutat, mely szerint pél-
dánul 1879-ben postautánvételekkel Ausztria javára
kifizetett 5.688,000 frt, és Magyarország részére
mít méltoztatik gondolni mennyi? — 299,000 frt.

Es vajjon van-e kiltás arra, hogy az új adó-
nemek, szemben a számtalan irányban elmaradhat-
lan káros kiltással, csak némileg számba vehető
pénzügyi eredmény fognak szembe állíthatni? Ugy
a t. kormány, mint a pénzügyi bizottság a várható
eredmény kiszámításának alapjául az eddigi Magyar-
országon fogyasztott czukor, kávé és sör egész mennyi-
ségét veszi alapul az utolsó métermérésig és hectolit-
terig, s így jón ki azután 2.880,000 forint. „Ha-
szonvetőnek” mondja a pénzügyi bizottság jelentése
és számítás, már pedig nem merem feltételezni, hogy
az itt javasolt kezelési rendszer mellett a t. pénzü-
gyi bizottság komolyan venné e kalkulációt, és nem
gondolt volna arra, hogy csak az általánosítás, a
csempészet és a magán import bizonyos ellenőriz-
hetlen része, mondjuk jó negyed részével le nem
szállítaná az eredményt. Már pedig más baj is van
s erre nézve oly eelatan precedens áll előtünk, hogy
az erre vonatkozó teljesen megbízható adatok talán
különböz megérdemlik a t. ház kegyes figyelmét.

Értem a kávévám 16 forintról 24 frtra tör-
ténő felemelésének kiltását a fogyasztásra. Ez egy
látszik, teljesen kikérülte a t. pénzügyminiszter
figyelmét. Az általános vámtarifára vonatkozó elő-
terjesztésében a kormány 2.538,000 frtra tette csu-
pán a kávévám várható jövedelmi többletet. Lássuk
mennyit tesz ki a tényleg elért jövedelmi többlet.
Kezembben van a pénzügyminiszterium által készített
kiszámítás a nyers kávé behozatalának. 1874 óta, e
szerint az osztrák-magyar vántételekre és Dalmat-
iába a kávéimport kitétt 1874-ben 303,143, 1875-
ben 319,131, 1876-ban 329,309, 1877-ben 340,820,
1878-ban 401,424, és 1879-ben 202,382 m. mázsát.
Az 1878. és 1879. évekre vonatkozó számok azért
nem irányadók, mert a kiltásban volt tetemes vám-
felemelés 1878-ban a rendes szükségletnél jóval na-
gyobb importot idézett elő, a mely természetesen ki-
hatással volt az 1879. év rendkívüli csekély kávébe-
hozatalára. Így azután az 1879. év jan. 1-én élet-
belépett új vámtarifa hatására nézve az 1879. évi
import semmiféle támpontot nem nyújt, de igen is
nyújt már az 1880-ik évi kávébehozatal. Erre nézve
birjuk a november végéig terjedő kimutatásokat, mely
szerint a 11 hónap alatt 283,148 m. mázsá kávé
hozott be az osztrák-magyar vántételekre, ha eh-
hez hozzáadjuk a decemberbe eső 25,000 métermá-
sra havi átlagot, eléggé pontosan tehető 308,000
métermázsára az 1880-iki nyerskávé behozatal. A
vámkimutatások, evidensnek teszik, hogy egészen az
új vámtarifa életbeléptetéseig évről-évre 3—4—5
százalékkal, vagyis átlag 10,000 métermázsára emel-
kedett az évi import, úgy hogy az 1877-ben 341,000
mázsát kitétt kávé behozatal 1880-ban az előző tíz
év aránya szerint okvetlenül legkevesebb 370,000
méter mázsára emelkedett volna, ez uton a vámjöv-
vedelem a régi 16 frtos tétel mellett pedig kitétt
volna 5.900,000 frtot, vagyis az 1880-ik évre a
24 frtos vámtétel mellett 308,000 m. mázsá után be-
folyt 7,400,000 frt hoz képezte a többlet keresek-

számban 1,500,000 frt. Tehát teljes egy millió frt-
tal kevesebb, mint a mennyi annak idején az 50
százalék vámfelémelés folytán 2,500,000 frt többlet-
ket előirányozva lett, az aranyértéknek számításán
kívül hágyásával.

Es mi ebből a nagyon világos tanulság? Az,
hogy a kávévámnak 8 frttal való felemelése több
mint 15%₁₀₀ a csökkenett a fogyasztást, és
hogy az elért pénzügyi eredmény is 40%₁₀₀-al a szá-
mítások mögött maradt. Már pedig a vám hinc-
semmiféle vevetői összekeve, és én nagyon fo-
gok örövendni, ha t. előadó ur ily kézzel fogható
előzményvel szemben is fenntartásának fogja mon-
dani a czukor, kávé és sör fogyasztási adó jövedel-
mének 2,800,000 frtos kalkulációját. En részemről az
előadott közvetlen tapasztalati tények alapján nem
merném azt 1 1/2 millió frtért bérbé venni.

De van aztán még egy érdekes, bár szinte
nem épen örövendető oldala a most kezünkbe
adott hivatalos adatoknak. Ha 100,000 métermá-
sra colonialis kávé fogyasztatik Magyarországon,
2,400,000 frtnak aranyban, vagy közel 3 millió fo-
rintnak papírban kellene csupán a kávéimport vám-
jövödelmének a magyar kincstárba folyni, pedig
éppen a pénzügyminiszter ur multkori kiszámításá-
ból tudjuk azt, hogy az 1879-ki zárszámadások szer-
int összes vámjövödelmünk 806,000 frtot a restitú-
cióval együtt 4,600,000 frtot tett ki. S itt vagyunk
t. ház annál a példátlan anomáliánál, mely még
inkább mint a fogyasztási adók körül most már
pontos számokban is kifejezhető károsodásunk, meg-
számálhatatlan milliókkal sülyesíti le Magyarországot
állambizartársának mérlegét.

Nekünk minden egyes valamire való szatésbolt
elé egy pénzügyőr kell állítanunk, minden öt kilo
kávé mellé passust kell adnunk, papíron levő 2—3
millióért oly adórendszert kell kitalálnunk, a milyen-
ről Smith Ádámról Schaefflig senki még csak nem
is álmodott, — holott már a politikai nagykorúsgy
és a parlamentáris tapintat hiányával vádolható ná-
lunk az, a ki arra utal, hogy egy 15 millió lakos-
s bíró állam, melynek ötödfél millió forintot tesz
ki összes vámjövödelme — mindig ide érte a res-
titúciót, — az ilyen állam nem soká endegheti meg
magának az önálló államiság attributumainak és egyik-
melyik legelsőrendű alkotmányos intézményeknek lusa-
sát. Uram, 4 és fél millió vámjövödelem ott, hol
az ipari fejlődés minden erőlködés dacára csak a
házi konyhakereszett silány dimenzióra van kárboz-
tatva; ötödfél millió vámjövödelem akkor, midőn
— hogy ne szóljak Anglia 193 millió forint, Fran-
cziaország 125 millió, Oroszország 140 millió forint
múlt év előirányzat szerinti vámjövödelméről, — a
kis Dániának 7 és fél, Svédországnak 14 millió,
Spanyolországnak 40 millió forint vámjövödelme volt
az 1880. évi előirányzat szerint, sőt még Szerbiában
is 55 krajczár vámjövödelem esik egy fejrre, holott
nálnunk csak 30 kr., és ha abban a fejárnyban jöv-
vedelmeknek a vámok, mint az említett kisebb áll-
lamokban, akkor a 4 és fél millió helyett kellene lenni
Magyarország vámjövödelmének: Szerbiához viszo-
nyítva 8 és fél millió, Spanyolországhoz viszonyítva
36 millió, Svéd- Norvégországhoz viszonyítva 45
millió, Dániához viszonyítva 75 millió forintnak.

Emlékezzünk vissza, mily hatalmas pénzügyi
eredmények voltak kiltásba helyezve a pénzügyi
vámok és a vámok aranyértéke után, és mit látunk?
Mindjárt az 1879. évre előirányzatot az összes
monarchia tiszta vámjövödelme 11,841,000 frtnak,

és lett az eredmény a zárszámadások szerint
2,569,815 frt, tehát alig egy negyed része. És mi-
dön a t. pénzügyminiszter ur igen helyes Magyar-
országra nézve a restitúciók után javunkra viszo-
szafolyó összeget is vámjövödelemként szerepelteti,
és ekként, a mint már ismételve említém, az 1879-ki
tényleges eredmény 4,604,783 frtot tesz, szemben
az 1868—77-iki tíz évi átlaggal, mely 3,915,000
forintot tesz, a vámok után a kiegyezés pénzügyi
eredménye nem több, mint 700,000 frt, bármény-
féle megharagudjék is ezért remésem t. Hege-
dus előadó ur. És hogya ismét a t. pénzügyminis-
ter ur multkori adatai nyomán a vám, restitúció
sör-, czukor-, szeszdó 1879-iki tényleges jövödel-
mét, együttvéve 14,200,000 forintot, szembeállítjuk
az 1868—69-iki terjedő tíz év ugyanezen cizme-
ken való 12,150,000 frt jövödelmi átlagával, az egész
kiegyezési pénzügyi vívmány 2 millió forintra rug
(Ellenmondások jobb felől). A restitúció növekedése
és a czukoradók újabb contingentálása folytán emel-
kedik ezen összeg az 1880. és 1881. évre, azt beis-
merem, de az utolsó zárszámadási eredményekhez
képest a 2 mill. frtra nézve nem concendálked Hege-
dus t. képviselő urnak még silány fél millió pluszt sem.
Épen nem térnék el ugyan a tárgyoltól, de na-
gyon is tágitanom kellene beszédem keretén, ha nagy
scrupulositással összeállított adatokkal bizonyítani
megkísérteném, hogy nálnunk a szellemi munka, az ipar
és kereskedelem nincs kevésbé terhelve, mint a bir-
tok, sőt hogy ama megterheltség még fejsszám arányban
is jóval nagyobb, mint Ausztriában, a hol az összes
kereseti és jövödelmi adó 1880-ra 29 millióval volt
előirányozva, holott nálnunk az azonos kategóriába
eső különböző című kereseti adók a 30 milliót
meghaladják, úgy hogy a nálnunk különböző cizme-
ken szereplő kereseti és jövödelmi adókból 2 frt,
Ausztriában pedig csak 1 frt 45 kr. esik egy fejrre.

Ellenben a föld- és házadó nem terhesebb ná-
lunk, mint az industriális Ausztriában; ott a Grund-
steuer és Gebäudefsteuer 61 millió forint, melyből
mintegy 3 frt esik egy fejrre; nálnunk a jöv. pótlás
hozzászámításával (a földterhelmentesítési pótlék ná-
kül) mintegy 39 millió forint, vagyis esik egy fejrre
2 frt 60 kr. Az igaz, eltérőleg csekély nálnunk a
fogyasztási adók jövödelme, együttvéve 15,716,000
frttal vannak azok brutto 1881-re nálnunk előir-
nyozva, ellenben Ausztriában 76,753,000 frttal. De
mi idezi elő e kiálto aránytalanságot? A hus és
bor, a czukor, a szesz és sörfogyasztás itt csak úgy
van megadóztatva mint ott, a baj egészen máshol
fekszik. Nem ismételtem az eléggé constatált káros-
odásunkat a czukor és söradónál ellenben összehason-
lításul idézek némely commentárra nem szoruló adat-
ot a két állam legfontosabb mezőgazdasági ipar-
ágaira nézve — hisz ki beszélhetett itt, szőlő-fonó
gyárakról és azon százféle gyáripárról, melyek
védelmélt túl a Lajtán mi fizetjük meg közvetlenül
egy, mint közvetve. Nézzük tehát, honnét merít
Ausztria évi 55 n illió frt. közvetett adót.

Magyarországon volt 1860-ban 3966 műszerű
szeszgyár, 1868-ban 2604, ma van 778 műkö-
dőben. Ausztriában volt 1868-ban 2274, ma van
1869 műszerű szeszgyár. A gazdák jobban tudják
mint én, mit jelentenek e számok a mezőgazdasági
érdekek szempontjából. És ha messze nem vezetne,
a kezembben levő hivatalos összeállításokból kimu-
tathatnánk, hogy a 10—20 százalék adókevezménye-
nek az igért és várt befolyása a mezőgazdasági
szeszgyártás emelésére egyáltalában nem volt, sőt

színszerek, kik egyebiránt nevettek izgatottságán.
Különbön kedélyállapottával senki sem volt tisztá-
ban, mert Coedés igen büszke volt és még a leg-
nagyobb szükség idején is csak kényszerrel bírhat-
ták rá barátai, hogy tölük egy kis kölcsönt elfogad-
jon. Most azonban hol egyiknél hol a másiknál jelent
meg, ettől 15 aranyat, amattól 2000 frankot kért,
előadva, hogy „Revue-je” óriási összegeket fog
neki jövödelmezni.

Az elmebábor azonban csak napokkal ezután
tört ki rajta. Több barátával együtt Wolff Al-
berther, „Les parfums de Paris költőjéhez ebédre volt
hivatalos. Midőn belépett, ezek voltak szavai: „Ad-
jon 2000 francnyi előleget, revue-mmal óriási ösz-
szegzet fogok nyerni; hat hó mulva a „Théâtre Ly-
rique-nek igazgatója vagyok. A Polies-színház ismét
színehozza” „Bella bourbonnaisé-met. Végre felde-
rül nekem is!” Ezzel felkapott egy az asztalon fekvő
képes katalógust s felkiáltott: „Ah, ön ismét új
könyvet írt? Ajánlja nekem! Ön nem akarja ezt
tenni? Nos tehát, magam is megtehetem” — és
tollat fogva, ezt írta a katalógus ezimlapjára: „Wolff
Albert ezen új művét kedves barátjának, Coedés-nek
ajánlja.”

Nem lehetett többé kétség benne. A szegény
Coedés megőrült. Lehet képzelní, minő kínzó be-
nyomással volt e szomorú felfedezés a jelenlevő
társaság. Egyik bense barátja hazavezetett őt.

Egy ideig még azon reményvel biztatták ma-
gukat barátjai, hogy csak egyes, emulmó rohammal
van dolguk, mely az elmének teltség megeröltet-
ésének következménye. De a baj rohamosan haladt,

Azon rögeszméhez miszerint mesés gazdagságra
tevért szert, még egy másik is járult, az t. i. hogy
üldöztetik. Vasárnap este megtörtéte revolverét, hogy
a kincseire áhító gonosztevők ellen védelmezhesse
magát. Nem lehetett tovább is kénsí; nagyobb szere-
netlenség elkerülése végett tébolydába kellett
elszállítani a szerencsétlent. Ez csak úgy lehet-
séges, hogy felszították, jöjné el „Revue-jének”
próbájára . . .

Páris sikamlós talaju és ezen nem könnyű a
hir és pénz érti harc. Sok ezren küzdenek éveken
át, hogy fölvergődjenek, de háynak sikerül ez? Mily
sokan maradnak vissza, háynak tengenek a nyomor-
úságban, háynak jut ki még szomorubb sors osz-
tályrészl!

A fentebbi esethez hasonlóknem ritkák Páris
művészí s írói köreibben, azon körökben, melyeknek
fénye oly vakító a szemre nézve, hogy ez nem látja
meg azon sötét árnyakat, melyeket a hajótörést
szenvedetítő törekvés és az elzuzott lét vetnek a hir
magaslatához vezető pályára.

Kedvelt alak volt még kevés évvel ezelőtt a
párisi írói világban Domery Ágost, a „Nord”
és később az „Independance belge” levelezője. Csi-
nos kis lakostályai birt a Rue Lafitte-n, mely-
ben különféle művészí tárgyakat nagy mennyiségben
gyűjtött össze. De koronként nagy szükség is volt e
házban. Végre lefoglalták hitelezői a csinos bu-
torokat s dobra került minden. Néhány nap mulva,
barátai körökben élvezett társas ebéd alatt hirtelen
felkiáltott: „Kedves barátaim tudjátok-e, hogy 12
millió vagyonom és naponként 12 más-más szere-

tóm van?” . . . Megelőző napon egy fegyvergyár-
rosnál 25,000 darab revolvert és egy bazárban
12,000 uti büröndöt rendelt meg.

A nagyra törekvés mániája ölte meg Deltuf
Pált is, a kitönő szemlémű és tehetségű férhut,
ki nem egy csinos könyvet adott ki. De a közönség-
nek nem akartak tetszeni művei. Aztán elveszté va-
gyonát sajátágos körülmények között, melyeket
„Pigeons de la bourse” című munkájában beszélt
el. Elméje mindinkább elborult, szíve elkeseredett.
Kerülte a társas életet, családjá nem lévén, ma-
gányba zárkozta élt. Nem írt többé regényeket, ha-
nem történelmi tanulmányokra adta magát. Első ez
irányu munkája Machiavelli-ről nem aratott sikert.
Most megkísérlett Theodorich történetét írni meg.
Senki sem vádalkozott a könyv kiadására. Deltuf fel-
kérésé egyik barátját s így szólott hozzá:

— Nincsen meg neked Theodorich egyik pél-
dányá? Mindenütt keresek egyet, de a kiadás elfo-
gyott már. A császárné rendelt meg egy példányt;
ő igen érdeklődik iránta. Mit tegyek most?

Ez volt a kezdet. Néhány nap mulva ezt írta
Second Albericnek:

„Kedves barátom! Senkim sincs kivüled. Pén-
zem fogytán van; nem akarok éhen halni. Isten ve-
led! Véget vetek életemnek.”

Second lélekszakadva rohant hozzá, de nem ta-
lálta otthon. Csak napokkal későbbben találkoztak vele
a boulevard-on.

— Mihez fogjak? szólott Deltuf. Csak 20,000
francom van . . .

— Hát ismértél te valaha oly író, ki öngyil-

(A jánosházi „Berzsenyi kör” báljáról.)

Elmerengye egyedül ülök szobámban, mérőn bámulta szivarom hamvadó tűzét, de gondolatom másutt — a mult emlékei között tévedez.

Igen, lekem a mult és jelen között mereng, és mintha mindig még álmodozám, tündéri képek vonulnak el szemem előtt. A zene most is fülemben cseng és a szédítő keringők trillái összefolyának édes ellankadástól mámoros agyamban a tizes csárdás zúkrilára. Ujra hallom az epedő sóhajokat a lázasan verő szívek hangos dobogását, érzem azoknak a piznyú bárszonykezeknek villanyos érintését, látom tündéres alakokat, kik a Januárhó 30-án rövidnek látszó éjen át oly égiezően ropókódtak a táncszereim fényes csarnokában, és újra felélénkülnek emlékezetemben a gyönyörű arczok, az égő fekete és ábrándos kék szemek — mint ragyogó álomképek a közelmúlt valóból.

Esti 9 óra lehetett, midőn a táncszereimben felharsant a zene és a fény, a bájos ragyogás, az édes mosoly csakhamar feledtetek mindent, a kábító illat, az édes álmodozásba ringató zene hangjai, a szivélyes bókók, az epedő pillantások, forró kézszerítések, mámorossá tették a párokat, kik a vidámság mosolygó derültségével aprózták a csárdást, lejtették a négyest, forogtak a keringőben, míg fel nem jött a hajnali csillag és bucsút kellett mondani a földi paradicsomnak. Az ábrándos leánykák, bájos fiatal menyecskék még egy sóvár pillantást vetettek a táncszereim ajtajára, a „garde de damok” még egyet ásitáltak, azután előállottak a fogatok, tova repültek az angyalok, s következett az álom — az édes álom.

Oh látni kellett mint vigad, mint repked a gondatlan ifjuság a jökevő rózsaszín felhőiben, látni kellett volna mint letgetteti a mama örömtől sügöző szemét legnagyobb kincsén, mint igazít hajkékén egyet kettőt, látni kellett volna őket mily lánógó buzgalommal áldoztak Terpsichorenek, hogy fel foglássátok, miért nem üzhették az édes képeket.

Elmerengtem a sok szépségben, el voltam bővölve, mert igen szépek s bájolók voltak ők mind — de ha ezt kérdeznék tőlem, ki volt mégis a legszebb, azt mondanám, hogy oly szép, oly igéző, oly bájoló volt „O” egyszerű de teljes izléses „rózsaszín” öltözében, mint mosolygó tavasz, mint az aranykálzaszongó gyöngyharmat, mint egy tulvilági tünder, ki csak azért jött a földre, hogy megtanítsa a férfi szívet igazán érezni.

Sokat, nagyon sokat mondatnék még a Januárhó 30-iki táncvizgalomról, de mert az égő szemek, s olvadékonyság zivnek harczáról, az elesett s megsebesült számaról beszélni nem szabad, azt pedig hisz szív telj boldog s hány boldogtalan, hogy mily sok mosolyba került, azt megmondani úgy sem tudnám, leteszem fáradt tollamat, mert szemem álomra csukódhat.

Mielőtt azonban Morpheus karjaiba ajánlanám magamat, arra kérlek titeket szép leánykák bájos menyecskék, kik égő szemekkel, oly sok férfi-homlokrol simítottátok le az éledekong szántotta redőket, s oly sok kebelből fűtették el a fájdalmat, tegyetek a hajatokba font nektejts virágokból egy kis ágacskát, efelejthetetlen estédes emlékek, hisz úgy is tudjátok, hogy a nefelejts az emlékezet virága.

S. M.

inkább 1877-hez képest még inkább csökkent a 34 és illetőleg 45 hécotlitter ürmértékű fészedenyekkel dolgozó szeszifűződek száma. Sörfűződe volt nálunk 1868-ban működésben 354, 1879-ben ellenben 179. Ausztriában 1868-ban 2518, 1879-ben 2158 volt üzemben, és míg nálunk 10,000 forinton felül adott csak 9 szeszifűződe fizet, addig Ausztriában ezeknek száma 378-ra ragy.

Czukorgyúrainak közül 1872-ben még 26 volt működésben, jelenleg 16, szemben Ausztria 200-át meghaladó czukor gyárával, mely évenként 26 millió métermázsá repát dolgozik fel és 55 ezer munkást foglalkoztat. — Ezen háttér reánk nézve bizonyára még szomorubbá teszi az óriási aránytalanságot a fogyasztási adójóvádelmek tekintetében, de egyszerűségi szerintem a legerősebb kritikáját képezi azon törvényjavaslataink, mely, lehetne mondanunk, bagatell eljáráskalkulációját ajánlja ott, hol a legfontosabb problémák várnak megoldásra.

Ráth Károly a bal és szélső baloldalon nagy tesszéssel fogadott beszédje végén kijelenti, hogy szavazatával nem járulhat egy oly új adóterherhez, melynek kétes pénzügyi eredményei nincsenek arányban az üzleti forgalomra újabb bilincseket verő, és a magánháztartás legszerűsebb éléskamrába is behatólag zaklatásokkal.

Még egyszer iskoláinkról.*)

A „P. L.” utóbbi számában T. Ujváry Ferencz kath. segédlelkész és hitközségi jegyző ur reflektálva a „M. V.”-ben megjelent igénytelen megjegyzéseimre, melyeket a főrovosi jelentés kapcsánban egyes iskolákra tettem, hosszabb czikkben fejtegeti eme kétség kívül fontos kérdést. Nem tüztem ki magamnak czélul, hogy e hosszú czikkben mondottakat bírálat alá vegyem, már csak azért sem, mert nekem erős meggyőződés, hogy ily ügyekben a sajtó csak a kezdeményezés joga illeti meg, mivel többet úgy se tud tenni. Én a czikknek csak egyik pontjára vonatkozolag akarok egyet-mást elmondani, mivel Ujváry ur jónak találta erre nézve czáfólag fellépni. Értsem a helybeli irgalmas testvérek iskoláját, melyről azt mondtam, s mondom most is, hogy nem csak hogy nem felel meg a törvény és a pedagógia igényeinek, de sőt káros hatása a népoktatásügyére. A hol egy gyenge nére 140—150 gyermeket bízunk, s ezek a gyermekek főlöhelyet se találunk a tanteremben, ott bizony viszák állapot van, ott a pedagógia elveinek szemmel tartásáról, a tanítás sikeréről, a tanézel eléréséről szó sem lehet. Az oly körülmények között a tanítónó kénytelen egyesekkel vagy legjobb esetben annyival bajlódni a hányval éppen lehet. Hát a többivel mi történik? Az, hogy — mint már említettém is — 12—13 éves korukban is még a II. osztályban ülnek, noha nem az ő hibájuk volt, hogy az abc tanulását oly sokan voltak, hogy reá soha sem került a sor. E hibákért én nem a testvéreket tettem felelőssé, mert én is tudom, hogy ők mitsem változtathatnak a dolgon; de megjegyeztem, hogy ha már valaki a tanítás kötelességét magára vállalja, úgy teljesítse azt törvény és a kor igényei szerint. Az ide vonatkozó törvény 34-ik §-a értelmében pedig „egy tanító 80 növendékkel többet vendesen nem taníthat.” E szerint az

irgalmas testvéreik I. és II. osztálya nem felel meg a törvény igényeinek, minek folytán a polgári község az 1876-ik évi sz. 2-án kelt min. utasítás értelmében a fölös számú növendékek kellő elhelyezéséről gondoskodnia kellene, mert ezen utasítás 8-ik §-a ezt mondja: „Közégi elemi iskolát köteles minden község felállítani: 4-szer. Azon esetben, ha van ugyan a községben a törvényi köteleknek megfelelő felekezeti iskola, de annak növendékein felül vannak még a községben (habár ugyanazon felekezethez tartozó) oly tanköteles gyermekek, kiket az illető felekezeti iskola, akár helyszíre, akár a tanítók elégtelensége miatt, törvény szerint befogadni nem tud s a kik e miatt oktatásban nem részesülhetnek.” Így hát a polgári község — azaz a város — a főrovosi jelentés folytán úgy cselekszik vala törvény szerint, ha az irgalmas nővérek iskolájának fenntartóját a szükségeslét párhuzamos osztályok szervezésére felszólítja, — s ha ezen osztályok nem állíttatnának, közégi iskolát alapít. Mert az nem áll s egyszerűsém igen sajátzerű felfogásról tanusodik, a mit Ujváry úr mond, hogy t. i. a ki nem akarja leányát a zárdába járattni, küldje oda, a hová neki tetszik, hisz, úgymond, van elég más iskola. Ugyan hát hol van a kath. hitközségnek elemi leányiskolája? Nincs; s bár e miatt számos panaszt hallani, nem is szándékszik állítani, mert hisz ott van a zárdaiskola. Tehát hová küldje a kath. szülő az ő leánygyermekét, ha a zárdába nem? Valamely más keresztény felekezeti vagy plane zsidó iskolába? Nem tudom, hogy Ujváry úr mit mondana hiveinek ezen eljárásáról. Hiszen ott van pl. a polgári iskola, a hol minden felekezeten megadják a magáét talán különb módon, mint akár magában a felekezeti iskolában, s mégis mit kell tapasztalunk? Hogy a kath. növendékek az összes létszám ötödik részét sem teszik ki, mert hát vannak emberek, a kik a közös iskolában a felekezetiességet veszélyeztet látják. Meglehet igazuk van, de az aztán más kérdés, hogy a merev felekezetiesség szerinti elkülönítés haszonnal jár-e az emberiségre, a társadalomra? —

A polgári község azt mondatja ugyan erre, hogy a város szegény s nem képes közégi iskolát állítani. Erre azt mondjuk, hogy a törvény mindenről gondoskodott; mert a hol a község nem képes a saját erejéből iskolát állítani, ott az állam lép közbe s állít állami iskolát: azt azonban nem engedheti meg, hogy zárda- vagy nem tudom miféle más iskolákban az ingyenesség czime alatt oly állapotok is lehessenek, melyek a törvény egyenes ignorálásáról tanusodnak.

Azért hát végezetül ismétlem, hogy én attól, amit mondtam, egy hájszálnyira sem állok el, valamint gondom lesz arra is, hogy a főrovosi jelentésben, mely a szükséges reformok eszközlése céljából készült el, meg legyen a kellő eredménye is. Ujváry úr pedig meg lehet győződve, hogy egy-két oda vetett vícczel az irgalmas nének iskolájának vajmi rossz szolgálatot tett, mert a kik az ügyről komolyan s behatóan gondolkodnak, azokat a segédlelkész és kath. hitközségi jegyző úr abbéli vícczes tanácsa, hogy a kinek a zárda nem kell, forduljanak máshová, éppen nem nyugtatta meg, de sőt ellenkezőleg sajnálattal vették tudomásul, hogy a ki hivattva volna a hiányok beszüntetésén fáradozni, az csak amúgy könnyedén bánik el vele, mint ha egyébről se volna szó, mint „de lana caprina.”

Egy iskolászéki tag.

gény Deltuf a clermont-i örültek házába vitetett, hol nemsokára meghalt.

Ugyanazon házban halt meg Martin Ede is, Labiche számos munkatársainak egyike. Ketten együtt írták a théatre francaise számára a „En,” a théatre gymnasé számára a „Petrichon ur utazása,” a vandeille — színház részére, „Tie kapitány felindulási” című vígjátékokat és így tovább. Martin csendes örületben szenvedett, ő szemeevilágát s ennek következtében esztét vesztette el.

III. Napoleon számára 2400 francy nyugalpézt rendelt el, de Martin csak egy évig élvezhette ezt. Legnagyobb bútt okozott neki az, hogy nem bírta a becsletrend keresztjét.

Egy napon jó barátai összeszabózték, s nagy örömkialtásokkal hatoltak be a Saint-Denis külvárosban levő kis lakásába.

— Mi történt? Miért ujjongtok?

— Megkaptad az érdemejelt!

Azután felolvastak előtte egy képzelti kifutató okmányt és a szegényeknek kezébe adtak egy tokecskát, mely a keresztet s szalagot tartalmazta. Reszkető ujjakkal tapogatta meg a szerencsétlen a neki oly drága tárgyakat s örömben könyekben tört ki; — barátai vele sírtak. A kegyetesek ámitók voltak: Labiche, de Najac, Moreau Albert, Second Albert, Deslandes Raymond.

Messze folytathatók még e szomorú sorozatot. Hány kitünő elme ment tönkre a legutóbbi évtizedek alatt a ragyogó, vidám, pompás Szajnavárosban, — az örület éjlelben! - -

Steiger Ferencz.

*) Télihiány miatt mult számunkból kiszorult.

kossá akart volna lenni azon okból, mert csak 20,000 francja volt? No, ez szép vírfürdő lenne, — a legtöbb író halva született gyermek volna!

Elmult három hó. Second újabb levelet kap: „Jöjj, minden pillanat drága! Óriási üzlet várám. Milliókra van kilátás mindkettőnk számára!”

Second Alberic siet a Rue d'Amaluba, hol Deltuf egy kis szomorú házban lakott

— Tehát itt vagyok.

— Hiába, üzletem nem sikerült.

— De miről van szó?

— Semmi, semmi! . . . ne beszéljünk többet erről.

— Hát jól van . . . De milyen szomorú a lakásod barátom.

— Igen, azonban kiköltözöm belőle. Más lakást béreltem ugyanezen utcában. A házbr 15,000 francot tesz.

— Az ördögbe!

— Van hozzá istálló s szín is. Szükségem van ezekre lovain s kocsiim számára. Azaz én nem használom ezeket, mert mindig itthon tartozokodom. De barátaink néha-néha ki szeretnek kocsiháználni a boisba.

Aztán csevegés közben ki húzott egy asztalókat és abból borotvát vett elő.

— Igazán, jó ideje már, — szólt, — hogy anyámat nem borotválom meg.

Ezzel fellépett egy székre és a késsel egy őszhajú sztratonának arczképét kezdé szétvagdálni. Second egy ugrással az ajtóánál termett. A sze-

+

Toth Kálmán

(szül. 1831. márcz. 30-án, † 1881. febr. 3-án.)

A magyar irodalomnak nagy halottja van. A mitől már régen tartottunk, az bekövetkezett. Toth Kálmán nincs többé. A költő nemes lelke megvált hűvöltyétől. — Életének lefolyása sokkal ismeretesebb, mintsem hogy azt terjedelmesebben esetenként kellene. Petőfi fellépése volt reá lelkesítő hatással; már 16 éves korában jelent meg tőle egy füzet költemény mint első kísérlet. Résztvett a szabadságharcban is és fiatalosan és gyönkére testalkata miatt zászlóaljában csak „gyermeknek” neveztek. — Az országgyűlésben Baja városát több ízben képviselte; de mint politikus nem aratott babérokat. Mint költőt azonban a késő utókori ismertetés fogja. „Dobó Katica,” „Nők az alkotmányban,” „A király házasondik” sat sziműveit a közönség még most is élvezettel hallgatja. — De a gazdag kedély- és érzellemvilág már évekel ezelőtt eltűnt, s a toll kiesett reszkető kezéből. A költő életében sajnos fordulat állt be: az önmeghasználó szomorú képe. — Az egykor a társadalomban oly őnnepelt férfiú az utóbbi időkben nejtől Majtényi Flóra irónótól elválva majdnem elszigetelve élt, de a leggyengédebb szeretettel csendűtől egyetlen fián, Toth Béla fiatal hírlapírón — A katasztrófa tegnapelőtt d. e. 10 órakor állt be s ma délután 3 órakor kisérík a drága halott tetemet az örök nyugalom helyére. Enyhítő béke lebegjen porai fölött!

A városi képviselő testület folyó évi február 12. d. u. 4 órakor rendkívüli közgyűlést tart, tárgysorozat: 1. A Pápa-kiszthelyi vasúti részvényekre a város 20000 frtot megszavazó határozat helyett — névszerinti szavazás útján — újabb határozat hozatala. 2. Időközben beérkező egyéb tárgyak.

A helybeli „korcsolya egyesület” e hó 1-én zártkörű táncestélyt tartott, a mely igen fényes volt, s teljesen sikerült. Az első francia négyest 24 pár táncolta, melyet Bogyai Vincze ur kitűnően rendezett. 5 óráig táncoltak a vig párok; Cserenyés Károly jeles zenésznök ugyancsak húzta a talp alá a valót, pezsgést is a fiatalaság!

Az izr. iparosok gyámoltói egylete f. h. 1-én társasvacsorát rendezett, melyen nem csak a régi és új tagok tekintélyes számban vettek részt, hanem az izr. intelligencia majdnem teljes számmal volt jelen. A dísan terített asztalok, jó borok nem sokára a jelenlevők közt kedélyes hangulatot keltek, melynek a sok és édes szavakban mondott felköszöntések által adatot kifejezés. Az első felköszöntést az egytel derék és buzgó elnöke Altstädter Jakob úr mondta a jelenlevő vendégekre, az öreg, de mindég ifju lelkeletű Feitl orvos úr, az egytel előjáróságát éllette, Dr. Kövy József úr lelkes beszédben a jelenlevő tekintélyes számú iparosokat, kiknek szorgalma és becsületessége legjobb czofalat a zsidók ellen felhozott alaptalan vádak ellen, lelkes szavakban hazafiságra intvén, az egytel felvirágzására írté poharat. Következtek ezután szebbnél szebb felköszöntések, melyek közt felémeltük, hogy Dr. Steiner József az egytel orvosát, Dr. Kövy urét, Dr. Lövy, Dr. Guttman, Dr. Koritschoner és Steinberger urak az egytel jólété és jövőjeért, Maitinszki Sándor az egytel fáradhatlan buzgalma titkára Dr. Kövy Józsefért, majd ismét Dr. Kövy úr a jelenlevő néptanítók Goldberg Jakob és Schör Armin urakért írté poharat, Schör Armin visszapillantást vetvén az egytel történetére. Mindazokért, kik az egytel létesítése és felvirágztatása körül érdemeket szereztek éllette, Goldberg Jakob a fővárosi és vidéki zsidó iparosok történetére vettét rövid visszapillantást, felemlítvén, hogy az 1842. évben rendezett országos iparkiféltáson mindamelllett, hogy a zsidók csak nagy nevezzen léphettek az ipar terére, számos zsidó iparos nyert kitüntetést. Felemlítvén azon férfiak érdemét, kik az izr. iparosok állásának emelésére nézve tölték telhetőleg közreműködést, a minden szép, igaz és jó íránt lelkesedő Dr. Koritschoner Lipót urat éllette. Így folyt ez sokáig igen sokáig, míg végre a társaság újfól eloszlott. Elvezett látta e sorok írója a munka embereit jó kedvben együtt, együtt azon czébből, hogy a volt ellenfelek egymással testvéreket kezét nyujtsanak. Legyen az egytelben béke és egyetértés, miködjének munkás tagjai áldásosan a zsidó név dicősitésére és szeretet hazánk javára. Ezen alkalommal az egytel dísztagja Dr. Szivesdi J. úr a következő beszédet mondotta: Tiszteit polgártársaim! E nagy napon, midőn a két testvér-egylet egyesülésének örömmünepét üli, én, mint oly egytel tag, kit a közbizalom emelt é díszes polczra, szíven sugallatának hódolva, nem mulasztatom el, hogy fel ne szóljaljak. Uraim! Egytelünk már eddig is behozonyítá életképességet és létjogosultságot, és ennek bármely bugzó tagja nyugodtan tekinthet az egytel jövője elébe, mert erősbültünk egy testvér-egylet oly kiváló és tehetséges tagjaival, kik velünk vállvetve közreműködnek az egytel felvirágzására.

A társulási szellem vívmányai az egyteltek, melyeknek czéljuk, mindazt pótolni, amire az állanhatalom ügykörének alkalmaznál fogva nem képes. Különösen hazánkban az ipar legújabb időikig kevés figyelemre méltott, sőt a mi több, még ennek képviselet, ama józan, becsületes, szorgalmas munkás osztály, mely az államnak egy talpkövéte képezi, bizonyos tekintetben lenézetteti! Uraim! mindezen társadalmi bajokat ellensúlyozhatjuk az egyteltekkel, melyek eltekintve speciális és meghatározott czéljuktól, a közszelemet ébresztik, az öntudatot és önbizalmat fejlesztik, tekintélyt és nyomatékot kölcsönöznek kifelé! Jelszavunk legyen: „Aide toi, et Dieu t'aidera.” Segíts magadon, és Isten is csak úgy fog rajtad

Kelt Pápa jan. 24. 1881.

Zarka Dénes,
kir. közigazg.
mint bírói megbízott.

segíteni! Uraim! Légyünk és legyenek összetartók, helyezze alá mindenki egyéni érdekét a közjóknak és bizonyára el jövend az idő, hogy valamint a római polgárt, ha kérdék külföldön, hogy ki legyen? Azt válaszolá büszkén: „Romanus civis sum.” Én római polgár vagyok, önök is felemelt fövel mondhatták: „Én magyar iparos vagyok.” Egy iparos.

Tüz. Január hó 31-én délelőtti 11 és 12 óra közt, vigyázatlanságból tűz ütött ki, a külvárosi „térj meg” utczában s Tóth János kőmives pajtájának tetője legett; azonban a tűz tova terjedését csakhamar meggátolták.

Sztanyi Márton, M.-Óvári illetőségű borbély-ség, Fejér Jenő cheffjéből 5 frt 50 krét ezüst cylinder órát vett egy hogy árárt másnap megadja, — de másnap megszökött! Köröze lévén, illetőségű helyén M.-Óváron a városbíró elvette tőle az órát, s azt a helybeli kapitányi hivatalhoz meg is küldte.

100! For not vezetett el Veninger Bernhard bécsi kereskedő, melyet állítása szerint Weisz Lipót pápai lósenád talált volna meg, s minthogy tulajdonosának vissza nem adta, letartóztatott.

Devecseri hírek. Devecserből értesítenek bennünket, hogy az ottani „vörös keresztgyelet” Jan. 29-én zártkörű táncestélyt tartott; s már másnap a táncestélyen lefolyt események híre szárnyalta be az egész várost. Az „intelligencia” néhány tagja: a városi jegyző Cs. . . ur, szóvitába került Sz. A. uradalmi inokkal, melynek következménye az lett, hogy Sz. A. néhány szíves nyak ütleteg adott Cs. . . urnak! Mégkomolyabb következményektől lehet tartani, . . . párbajról is beszéltek! azonban a rögtönzött békebíróóság szerencsésen kibékíté hadakozó feleinket! E hó 5-én pedig az ottani „tüzoltó egytel” saját pénztára javára szintén táncestélyt rendez, s tudósítónknak reménye van, hogy itt az „intelligencia” jobban viseli magát! (Adjá Isten! szerk.)

Zágrábban e hó 1-én ismét több rengést éreztek, erős és huzamos földalatti morgás volt hallható, mely a zágrábi hegyek közt oly mérvű volt, hogy a parasztok ijedten menekültek házaikból.

Házassalondók figyelmébe. A farsang alkalmából egy aglegelőny arra figyelmezteti társait, hogy csak azok vállalkozzanak Hymen rózsalánczainak elviseelésére, kik megmondolják a következő tiz kérdést: 1) Menyasszonyod személyét, kedélyét vagy — hozományát szereted-e? 2) Birs-e annyi lelkiörövel, hogy meggyőződésed az asszony kérelmei ellen is fenntartsd, vagy hogy ne éreztesd felősdgeddel, ha valahol megfosztanak? 3) Tuds-e türelemmel az ebédre várakozni? 4) Tuds-e dolgozni gyerekírásmellett? 5) Vig kedélyű tudsz-e lenni nappal, ha éjjel nem aludtal? 6) Tuds-e szakítani korhely barátáiddal? 7) Beéred-e azzal, ha tied az utolsóelőtti szó? 8) Meg tudod-e állani minden mormogás nélkül a nagy mosás és tisztogatás napjait és nem dümögni, ha elszótt a leves? 9) El tudod-e viselni az ellenmondást, ha tudod, hogy neked van igazad? 10) Karjaidra tudod-e venni a gyereket s nyugodt maradni, ha a gyerek sír?

Megjelent a „Hymen” című szépirodalmi és házassági hírdető hetilap 4. száma. Tartalmát térdhiány miatt jövő számunk hozza.

Táborszky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: Klatsch-Polka (Schnell), für das Pianoforte von Philipp Fahrbach junior. Ára 60 kr.

Városunkban meghaltak f. évi január 27-től február 2-ig: Takó Jánosné, r. k. 64 éves* tudóvész. Szluka Mihályné, r. k. 80 éves, szélntés. Miszkoci Károly gyermeke, r. k. halva, éretlen. Takó Ferencz gyermeke, József, r. k. 1 éves, ránggöres. Polliczer Gáspár kettős gyermeke, izr. 1/2 óras éretlen. Schreiber Mózsené, izr. 66 éves, tudóvész. Német Ferencz gyermeke János, r. k. 1/2 éves, sorvadás. Hajnál Mária leánya, r. k. halva, éretlen. Sági Jánosné, r. k. 33 éves, bélvész. Kiringer János gyermeke József, r. k. 14 hónapos, sorvadás. Cizmadia Ferencz gyermeke Károly, r. k. 14 hónapos, szivkor. Lámpert Ferencz, h. h. 60 éves, tudóvész. Dolizsár Ferencz, r. k. 83 éves, aggkor. Lövy Bernárd gyermeke Lajos, izr. 5 hónapos, ránggöres. Payr Sámuel leánya Helén, á. h. 4 1/2 éves, agylob. Kollár Mária, h. h. 19 éves, tudógömorok.

ÜZENETEK.

S. M. Inesz, Szívesen. Csak azt sajnáljuk, hogy lehetetlen volt magunkat képviseltesztünk. Szíves ígéretere szánunk, a lapot küldjük.
Veszpr. Szíves készséggel. Üdvözet!
Aszód. Lapunkra nézve nem érdekesek, — azért nem is hoztuk.
Dvösr. Nemi igazításokat kellett tennünk. Értesítéseket gyakrabban várunk.
Goldschmidt V. Kpösvr. Hogyan állnak az ügyek? A „paed.” levelek folytatását várjuk. Üdvözet.
Iparos helybén. A tudósítást köszönjük, s besoroztuk, bár egy kissé későn érkezett miert lapunk ezen száma is később jelenik meg — és habár tudtunkra esett, hogy ama beszéd jobban volt fogalmazva, mint . . . sapienti sat!

Gabona-árak.

PÁPA:
100 kigr. vagyis métermázsánként.
Buza: jó 11 frt. 20 kr., közép 10 frt. 80 kr., alsó 10 frt. 40 kr.
Rozs: jó 9 frt. 80 kr., közép 9 frt. 40 kr., alsó 9 frt. 20 kr.
Árpa: j. 7 frt. 30 kr. k. 7 frt. — kr. és a. 6 frt. 80 kr.
Zab: j. 6 frt. 20 kr. k. 5 frt. 80 kr. 5 frt. 40 kr.
Tengeri: j. 5 frt. 80 kr., k. 5 frt. 60 kr. és a. 5 frt. 40 kr.
Bungonya: — frt. — kr. közép 1 frt. 20 kr.
Szén: j. 2 frt. 60 kr. k. 2 frt. 10 kr.
Zsup: j. 2 frt., — kr. közép 1 frt. 70 kr.
Pápa, 1881. febr. 4.

Hirdetmény.

Az alulírott igazgatóság értesíti az érdekelteket, hogy a „pápai takarékpénztár” részvénytársaság

évi rendes közgyűlésének

határidejűl a folyó 1881. évi február hó 24-ik napjának d. e. 9 óráját tűzte ki, mely határidőre a t. részvényesek Pápa városának tanács-termébe a társulati alapszabályok 4. §-ában körülírt azon intézkedéseire figyelmeztetéssel hivának meg, hogy szavazati jogát vagy személyesen, vagy határozottan e czélra kiállított írásbeli meghatalmazással ellátott megbízott által gyakorolhassa, kinek részvénye a részvény-főkönyvbe a közgyűlést legalább 3 hónappal megelőzőleg nemnyíratott s a ki részvényét a közgyűlés megnyitása előtt az intézeti pénztárnoknál letette.

Tanácskozásai tárgyak:

1. Az 1880-dik évi üzletmégleg és zárszámadás, úgy az igazgatóság és felügyelő bizottság évi működésének előterjesztése s tárgyalása és a felmentvény megadása.
2. A tiszta jövedelem miként leendő felosztása iránti intézkedés.
3. Az igazgatóság s felügyelőbizottság megválasztása.
4. Az eddig beadott s tekintettel az alapszabályok 6. §-ára még időközben beadható indítvány tárgyalása.

Egyidejűleg értesítettnek az érdekelt felek arról is, hogy a felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleglet és a közgyűlés elé terjesztendő jelentést a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Pápa, január 25-én 1881.

A „pápai takarékpénztár” részvénytársaság igazgatója.

== Jelentés. ==

Mint megköszönjük a legjobbat megértésnek.

Mint másképpen várható nem volt, az általam képviselt tulajdonos — mint minden jó —

— pátkányokat elevenen megfogni utána-
notatott, mely csinálnomok, noha a czél-
nak csak hiányos vagy éppen nem felel-
nek meg s mégis a közönségnek ajánlat-
nak. Az alírt által ajánlott fogás módja a
a hozzá tartozó cselekvési sorozattal
eszközök — csapóvadás nélkül — melyek
szakemberek által megválasztottak: s me-
lyekről elismert bizonyítványokkal bírók,
csak alhírbortól rendelhetők meg, és csak
ez van azon helyzetben, hogy az igért nagy-
szert eredménytérjétfelállhasson. Az apparátus
a hozzá tartozó utasítással 7 óra este utó-
nizra kerül s mindenkéül által minden utó-
nyon és cselekvésen alkalmazható. A kül-
dés bennemre történik az összeg beküldése
után vagy pedig postán átvevél.
Párthányok erre lehetek már az általam
ajánlott módon néhány hónap alatt elpusz-
títva.

Edmund von Jasinski,
Breslau, Adolfsstrasse Nr. 14.

HIRDETMEY.

Alulírott kir. közigazg. közhírré teszi, hogy
a vespertini kir. törvényszék, mint eszdítőségi-
vagyonghiboktí Kransz Samu pápai lakos eszd-
tömögéhez tartozó tőbbréndeit gazdasági har-
monoknak nevéndekmarhatnak és igazságtalanok
nyilvános átvéres után leendő eladásait elren-
delvén, az árverésnek itt Pápa a felső hosszú
utczai 626. számú házban leendő fogamavosítá-
sára a f. 1881. évi február hó 10. napjának
d. e. 9. és sziktség eszdén azon hó 14. nap-
jának d. e. 9 órája tízelett ki: hová és mi-
korra a venni számlázókot azon figyelmeltetés
mellett hivának meg: hogy az árverés alá bo-
csfandó tárgyak vételára azonnal készpénzben
lesz lefizendő.

Kelt Pápa jan. 24. 1881.

Zarka Dénes,
kir. közigazg.
mint bírói megbízott.